

ÚTMUTATÓ

az élelmiszerek „kettős minőségének” vizsgálatához

Tartalom

1. Bevezetés.....	2
2. Szabályozási előzmények és jogforrások.....	3
3. Fogalom-magyarázatok.....	4
Megegyezés (azonosság).....	5
Élelmiszeripari vállalkozás, forgalmazás.....	5
Jelentős eltérés.....	6
Jogszerű és objektív okok.....	7
4. Hatósági vizsgálatot megalapozó összehasonlíthatóság eldöntése.....	8
5. Összehasonlíthatóság eldöntése (folyamatábra).....	11
6. Hivatkozások.....	12
M E L L É K L E T	13
I. Összehasonlítható – az átlagfogyasztó számára azonos – termékek példaesetei.....	13
II. Esetek, amikor a kettős minőség azonnal kizárható, további vizsgálat nem szükséges (a termékek nem összehasonlíthatóak).....	19

1. Bevezetés

Az általános élelmiszerjog biztosítja, hogy kizárólag biztonságos élelmiszerek kerüljenek az Európai Unió tagországainak piacára valamint a fogyasztók megfelelő tájékoztatást kapjanak, és ne vezessék őket félre a forgalmazott élelmiszerek összetételét és jellemzőit illetően.

Az élelmiszeripari vállalkozásoknak jogukban áll a termékeik összetételét módosítani, hogy azok megfeleljenek pl. a nemzeti jogszabályoknak, a helyi fogyasztói preferenciáknak vagy a földrajzi és/vagy szezonális elérhetőségből eredő különbségeknek mindaddig, amíg betartják az uniós élelmiszer- és fogyasztóvédelmi jogszabályok valamennyi előírását. Tilos azonban a fogyasztókat félrevezetni és elhitetni velük, hogy azok a termékek, amelyeket azonos márkajelzés alatt vagy azonos illetve nagyon hasonló csomagolással forgalmazznak, azok mindenben azonosak az EU egységes piacán, amikor ez nem igaz, mert például összetételükben különböznek.

A Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (Nébih) az Európai Unió fogyasztóvédelmi projektje keretében, 2018 és 2021 között közel 120, Magyarországon, Németországban és Ausztriában kapható termék (39 termékpár, 78 terméktrió) összehasonlítását végezte el. A projekt egyik fő célja volt az élelmiszerek kettős minőségének, mint jelenségnek a kutatása, azaz, hogy milyen gyakoriak a különbségek és melyek az eltérések lehetséges okai.

Jelen útmutató a hazai élelmiszeripari vállalkozásokkal és érdekképviselői szervezeteikkel folytatott folyamatos és konstruktív párbeszéd keretében, széleskörű iparági egyeztetéseket követően a reprezentatív érdekképviselők szempontjainak figyelembevétele mellett közös konszenzusra törekedve jött létre.

Célja olyan egyértelmű megállapítások rögzítése, mellyel a kettős minőség ténye kizárható és elkerülhető a vásárló megtévesztése. Célja továbbá, hogy segítséget nyújtson az ipar és a hatóság szakembereinek a kettős minőség jelenség beazonosításában és kezelésében, valamint az élelmiszerekre vonatkozó hazai szabályozás kapcsán értelmezési segédletet nyújtson a felelős élelmiszeripari vállalkozások számára.

Fontos cél ennek az útmutatónak a folyamatos monitorozása és szükség szerinti revíziója, elsősorban a szabályozási környezet lehetséges változásai, a hatósági jogalkalmazás gyakorlati tapasztalatai, továbbá az élelmiszeripari vállalkozások konstruktív visszajelzései alapján is.

Az útmutató jogforrásnak nem minősül, ezért a hazai élelmiszeripari vállalkozások számára jogokat és kötelezettségeket nem állapíthat meg. Ugyanakkor az útmutatónak fontos feladata van abban, hogy a hazai élelmiszer „kettős minőség” szabályozás elsődleges jogforrásának tekintendő, az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletéről szóló 2008. évi XLVI. törvény (Éltv.) vonatkozó rendelkezéseit valamint a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmáról szóló 2008. évi XLVII. törvény (Fttv.) 2022. május 28. napjától hatályba lépő releváns szakaszait jogalkalmazói szempontból értelmezze, és erről a hazai élelmiszeripari vállalkozásokat megfelelően tájékoztassa, ezzel is elősegítve azok jogkövető és etikus magatartását.

Jelen útmutató a szabályozási előzmények és az irányadó jogszabályok ismertetésén túlmenően elsősorban gyakorlatias, kézzelfogható segítséget kíván nyújtani az élelmiszervállalkozásoknak a jogszabályi megfeleléshez. Ezért tartalmazza a jogszabályok fogalomkészletének lehetséges magyarázatát és értelmezését, továbbá bemutatja a hatósági vizsgálatok lehetséges főbb szempontjait, ugyanakkor nem részletezi a hatósági eljárás teljes folyamatát.

Végezetül az útmutató Melléklete fiktív élelmiszer-termékek fiktív csomagolási illusztrációival mutatja be a lehetséges eltérések válfajait, ehhez kapcsolódóan az összehasonlíthatósági szempontokat, ezzel praktikus és közérthető támpontokat szolgáltatva a hazai élelmiszervállalkozások részére a jogkövető magatartás elősegítése érdekében.

2. Szabályozási előzmények és jogforrások

A tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokról szóló 2005/29/EK irányelvet a 2019/2161 parlamenti és tanácsi irányelv módosította 2019-ben, ennek keretében került sor többek között a „kettős minőség” uniós szintű szabályozására is.

A 2005/29/EK irányelv módosítása alapján a fogyasztók megtévesztésére alkalmas magatartásként értelmezhetők *„azok a gyakorlatok, amelyek keretében egy árut az egyik tagállamban akként forgalmazznak, hogy az megegyezik egy más tagállamban forgalmazott áruval, miközben az utóbbi áru összetételében vagy jellemzőiben jelentős eltérések vannak, kivéve, ha ezt jogszerű és objektív tényezők indokolják.”*

A fenti irányelvnek a hazai joganyagba való átültetése révén az Fttv. - 2022. május 28. napjától - az alábbi releváns szakaszokkal egészül ki:

„6. § (2) Megtévesztő kereskedelmi gyakorlat továbbá

(...)

c) az a gyakorlat, melynek keretében egy árut az egyik tagállamban akként forgalmazznak, hogy az megegyezik egy más tagállamban forgalmazott áruval, miközben az utóbbi áru összetételében vagy jellemzőiben jelentős eltérések vannak, kivéve, ha ezt jogszerű és objektív tényezők indokolják, ha ez valamennyi tényszerű körülmény figyelembevételével a fogyasztót olyan ügyleti döntés meghozatalára készíti, amelyet egyébként nem hozott volna meg, vagy erre alkalmas.”

„10. § (5) A tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmának megsértése miatt az élelmiszerlánc-felügyeleti hatóság jár el a 6. § (2) bekezdés c) pontja szerinti, az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletéről szóló 2008. évi XLVI. törvény hatálya alá tartozó élelmiszerlánc termékekkel kapcsolatban megvalósított megtévesztő kereskedelmi gyakorlat esetén.”

Az Éltv. szerint:

„14/B. § (1) Ha a Magyarországon forgalomba hozott élelmiszer megegyezik egy másik tagállamban forgalmazott élelmiszerral, az élelmiszer előállítója, nem hazai előállítású élelmiszer esetében pedig az első magyarországi forgalomba hozó felelős azért, hogy a Magyarországon forgalomba hozott élelmiszer a másik tagállamban forgalmazott élelmiszertől összetételében vagy jellemzőiben ne térjen el jelentősen, kivéve, ha azt jogszerű és objektív ok fennállása teszi szükségessé.

(2) Az (1) bekezdés szerinti jogszerű és objektív oknak minősül különösen, ha az élelmiszer összetételében vagy jellemzőjében jelentkező eltérést az e törvény végrehajtására kiadott rendeletben meghatározottak szerint jogszabály által előírt követelményeknek való megfelelés, valamely alapanyag élelmiszer-jelölésen feltüntetett eredete, időszakos jellege vagy a hazai fogyasztók egészséges és tápláló élelmiszerekhez való fokozottabb hozzáférése érdekében tett receptúramódosítás indokolja.”

Az élelmiszerek tekintetében tehát az Éltv. 14/B. §-a jelenleg is rendelkezik a kettős minőség tilalmáról. 2022. május 28-tól az Fttv. 6. § (2) bekezdés c) pontja alapján az Éltv. hatálya alá tartozó élelmiszerlánc termékek kettős minősége, mint tisztességtelen és megtévesztő kereskedelmi gyakorlattal szemben a Nébih jár el, ami azt jelenti, hogy a Nébih hatásköre 2022. május 28-tól kiegészül annak vizsgálatával, hogy a jogsértés tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatot is megvalósít-e. Ezen eljárás során az Fttv. azon szakaszait is figyelembe kell vennie a Nébih-nek, melyek a megtévesztő kereskedelmi gyakorlatra vonatkozó rendelkezéseket tartalmazzák.

Az Fttv. 6. § (2) bekezdés c) pontja szerinti megtévesztő kereskedelmi gyakorlat megállapítása esetén a felelőst az Fttv. 9. § (1) bekezdése határozza meg: *„A tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmának megsértéséért felel az a vállalkozás, amelynek a kereskedelmi gyakorlattal érintett áru értékesítése, eladásának ösztönzése közvetlenül érdekében áll.”*

A 2021/C 526/01 számú, *„Iránymutatás a belső piacon az üzleti vállalkozások fogyasztókkal szemben folytatott tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatairól szóló 2005/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv értelmezéséhez és alkalmazásához”* című bizottsági közlemény nem tekinthető közvetlenül alkalmazandó jogforrásnak, ugyanakkor azok egyes tartalmi elemeit alkalmazhatják a hazai élelmiszervállalkozások.

3. Fogalom-magyarázatok

Az útmutató ezen részében a „kettős minőségre” vonatkozó rendelkezéseket értelmezzük, annak főbb fogalmainak tisztázásával.

Az Éltv. 14/B. § előírásai szerint főszabályként akkor beszélhetünk „kettős minőségről”, ha egy Magyarországon forgalomba hozott élelmiszer és legalább egy másik tagállamban forgalomba hozott élelmiszer bár megegyeznek (azonosak), de összetételük vagy jellemzőik jelentősen eltérnek egymástól és ezeket a jelentős eltéréseket jogszerű és objektív okok nem

indokolják. Ennek az összefoglaló meghatározásnak az egyes fogalmi elemeit az alábbiakban részletesen is értelmezzük.

Megegyezés (azonosság)

A „kettős minőség” akkor áll fenn, ha a megegyezés (azonosság) *látszólagos*, elsősorban a termékek **külső, vizuális jellemzői** miatt, miközben jelentős, továbbá jogszerű és objektív okokkal nem indokolható eltérés áll fenn a termékek **belső, tartalmi jellemzőiben**, így elsősorban azok összetételében (pl. alapanyag/receptúra/egyes összetevők különbsége).

A termékek külső, vizuális jellemzőin alapvetően azok csomagolását kell érteni, tehát a termék fogyasztó számára való elsődleges és szokásos megjelenési módját. A nem előre csomagolt élelmiszerek vonatkozásában nem vagy nehezen értelmezhető a „kettős minőség” gyakorlata.

A termékek csomagolásának nem kell tökéletesen azonosnak (identikusnak) lennie ahhoz, hogy azt az átlagfogyasztó „azonosnak” tekintse. A fogyasztó számára való „azonosság” megállapítását mindig a konkrét esetben, a hatósági jogalkalmazás gyakorlatában kell megtenni, mérlegelve az összes lehetséges szempontot. Ilyenkor az illetékes hatóságnak az észszerűen eljáró átlagfogyasztó helyzetébe kell képzelnie magát és ellenőriznie kell, hogy az átlagfogyasztó ezeket a különböző változatokat azonosnak fogja-e tekinteni.

Összefoglaló jelleggel tehát kimondható, hogy két termékverzió akkor megegyező, ha a fogyasztó számára azonos, értve ezalatt, hogy ugyanazon márkajelzéssel és/vagy ugyanazon termék (kategória) megnevezéssel, ugyanazon vagy az összetéveszthetőségig hasonló csomagolásban kerül forgalmazásra.

Élelmiszeripari vállalkozás, forgalmazás

Az élelmiszerjog általános elveiről és követelményeiről, az Európai Élelmiszerbiztonsági Hatóság létrehozásáról és az élelmiszerbiztonságra vonatkozó eljárások megállapításáról szóló 178/2002/EK rendelet 3. cikkének 2. pontja szerint

„élelmiszeripari vállalkozás: nyereségérdekelt vagy nonprofit, köz- vagy magánvállalkozás, amely az élelmiszerek termelésének, feldolgozásának és forgalmazásának bármely szakaszával összefüggő tevékenységet folytat;”

Élelmiszeripari vállalkozás lehet tehát a gyártó, forgalmazó és a kereskedő is.

Az Éltv. a „forgalmazás” fogalmát a törvény Mellékletében közölt Fogalommeghatározások 29. pontja szerinti „forgalomba hozatal” definíciójával határozza meg, miszerint *„forgalomba hozatal: az élelmiszerek vagy takarmányok tekintetében a 178/2002/EK rendelet 3. cikkének 8. pontja szerinti fogalom, egyéb esetben a termék készentartása eladás céljára, beleértve az eladásra való felkínálását vagy ingyenes vagy ellenérték fejében történő átadásának bármely egyéb formáját, valamint az eladását, forgalmazását vagy átadásának egyéb módját”.*

Jelentős eltérés

Az Éltv. nem határozza meg a „jelentős eltérés” fogalmát, sem a termék összetétele, sem annak jellemzői vonatkozásában.

A bizottsági útmutató szerint mivel a „jelentős” és „nem jelentős” eltérések szerinti osztályozás nem határozható meg előre az élelmiszerek egyes összetevői tekintetében, ezért azt tekintjük **jelentős eltérésnek, ami az átlagfogyasztóra jelentős hatást gyakorol és az adott élelmiszerral kapcsolatos ügyleti döntését valószínűsíthetően befolyásolja.**

Átlagfogyasztónak tekintünk (bírószági gyakorlat alapján) **megfelelően tájékozott, figyelmes és körültekintő, észszerűen kritikus, piaci magatartásában tudatos személyt.**

Jelen útmutató egyrészt elfogadja a bizottsági útmutató álláspontját, miszerint a hatósági jogalkalmazás során minden egyes esetet egyedileg kell vizsgálni, az összes körülmény figyelembevételével, másrészt az alábbi általános szempontokat is megfogalmazza.

A kettős minőség vizsgálata során a hatóság minden esetben mérlegeli az **„eltérések jelentőségét”**. Mérlegelési szempontjait tovább árnyalhatja az eltérések megléte a termék összetevők jellegének vonatkozásában, tekintettel arra, hogy az átlagfogyasztó számára feltételezhetően jelentősebb egy eltérés, ha az az élelmiszer elsődleges összetevőiben mutatható ki nagyobb arányban. Ugyanakkor fontos vizsgálni olyan összetevők jelentős eltérését is, melyek befolyásolhatják az átlagfogyasztó ügyleti döntését.

A nagyobb összetételbeli különbségek nagyobb valószínűséggel eredményeznek eltérő érzékszervi tulajdonságokat, amelyek fontos szerepet játszanak abban, hogy a fogyasztók hogyan ítélik meg az élelmiszerek minőségét. Mindemellett **nem csak az élelmiszerek érzékszervi megítélése az egyetlen olyan tényező, amely befolyásolhatja a fogyasztók választását.**

A fogyasztók egyre nagyobb jelentőséget tulajdonítanak bizonyos áruk vagy összetevőik környezetre gyakorolt hatásának, földrajzi származásának, gyártási módjának, összetételének, stb. Az élelmiszereken feltüntetett információk nem lehetnek félrevezetőek. Az élelmiszerek jellemzőit egyértelműen kell feltüntetni a vonatkozó élelmiszerjogi előírások szerint (tulajdonság, összetétel, származás vagy földrajzi eredet, előállítás helye, módja, technológiája). A fogyasztók ügyleti döntése magában foglalja a vásárlást megelőző és a vásárlást követő döntéseket is.

Megjegyzendő, hogy minden összehasonlító vizsgálat során - akkor is, ha a feltárt különbségek a következőkben részletezett objektív okokra vezethetők vissza - az eljárás tényfeltárás szakaszában a gyártói/forgalmazói nyilatkozatok alapján, azok bizonyító erejét értékelve hozza meg döntését a hatóság.

Jogszerű és objektív okok

Az Éltv. nem taxatív jelleggel, példálózva sorolja fel a jelentős eltérések jogszerű és objektív okait („különösen”):

- jogszabály által előírt követelményeknek való megfelelés;
- valamely alapanyag élelmiszer-jelölésen feltüntetett eredete, időszakos jellege;
- a hazai fogyasztók egészséges és tápláló élelmiszerekhez való fokozottabb hozzáférése érdekében tett receptúramódosítás.

A nemzeti szabályok valóban olyan konkrét követelményeket állapíthatnak meg az egyes országokban értékesített bizonyos típusú élelmiszerek összetételére vonatkozóan, amelyek más tagállamokban nem léteznek. Ezen objektív ok elfogadása, csak a jogszabály által szabályozott összetevőkre illetve jellemzőkre, valamint az ebből kényszerűen következő eltérésekre vonatkozik. A nyersanyagok földrajzi és/vagy szezonális hozzáférhetősége miatt a termékek összetételére és/vagy ízére hatással lévő objektív különbségek is előfordulhatnak a beszerzéstől függően. A vállalkozások olyan új recepteket is bevezethetnek az önkéntes táplálkozás-átalakítási politikák keretében, amelyek a fogyasztók egészségesebb táplálkozását segítik elő. Továbbá, mivel az említett példák nem kimerítő jellegűek, a különböző tagállamokban forgalmazott áruk differenciálását más objektív tényezők is indokolhatják.

Nem jelenthető ki a kettős minőség, ha a termékek közötti jelentős eltérés jogszerű és objektív okokkal magyarázható.

A felsorolás nem zárt, tehát egyéb jogszerű és objektív okok is megalapozhatják az élelmiszer eltéréseinek jogszerűségét.

Ilyen jogszerű és objektív ok:

- jogszabály által előírt követelményeknek való megfelelés (például: energiatalok – Magyarországon a taurin felhasználás különadó alá esik – népegészségügyi termékadó /Neta törvény/; Magyar Élelmiszerkönyv rendelkezései);
- különböző országban lévő gyártóhelyeken gyártott termékek esetében, amennyiben az adott ország hazai vagy logisztikai szempontból ésszerű közelségben lévő országok alapanyagainak felhasználásával történik; ill. az adott ország gyártási kapacitását kihasználva történik, ezáltal csökkentve az ellátási láncot (igazolással szolgálhat a 74/2012.(VII.25.) VM rendelet Magyar termék és a Hazai termék kategóriának való megfelelés);
- indokolt ideig tartó eltérés új receptek és önkéntes receptmódosítások miatt, ahol több tagállamra kiterjedő, egyszerre történő piacra való bevezetés műszakilag és gazdaságilag nem megoldható;

- nemzeti ízpreferenciák figyelembevétele, amennyiben a gyártó ezt igazolni tudja (pl. kóstolási teszt/fogyasztói felmérés, hazai ízpreferencia nemzeti minőségrendszerrel (KMÉ) történő igazolása).

Az elsődleges bizonyítási teher a jogalkalmazóra hárul a hatósági eljárás során, mivel ő állapítja meg az esetleges jogkövetkezményeket a vállalkozás számára. Ugyanakkor a vállalkozásnak kielégítően kell indokolnia, milyen jogszerű és objektív okai lehetnek az azonosként forgalmazott élelmiszer egyes verziói közötti lehetséges jelentős eltéréseknek. Ez különösen azokra az esetekre vonatkozik, amikor a vállalkozás a helyi fogyasztói preferenciákhoz igazodva hajt végre eltéréseket eredményező termékfejlesztést vagy receptúraváltást. Ezekben az esetekben jogos elvárás, és egyben a vállalkozás jól felfogott érdeke, hogy az eltéréseket eredményező változtatásokat fogyasztói kutatások és felmérések, kóstolási tesztek, termékfejlesztési dokumentációk, piaci, gazdasági, egészségügyi vagy egyéb jellegű tanulmányok, számítások vagy adatok alapozzák meg.

4. Hatósági vizsgálatot megalapozó összehasonlíthatóság eldöntése

A „kettős minőséggel” kapcsolatos hatósági vizsgálatok lefolytatása során minden esetet az adott ügy egyedi sajátosságaira tekintettel kell vizsgálni.

Ezen vizsgálatokat az alábbi két feltétel teljesülése alapozza meg:

1. az élelmiszert más tagállam(ok)ban forgalmazott élelmiszerral azonosként forgalmazzák Magyarországon, valamint
2. az élelmiszer összetétele vagy jellemzői jelentősen eltérnek a más tagállam(ok)ban forgalmazott azonos élelmiszertől.

A „más tagállamokra” való hivatkozást úgy kell értelmezni, hogy az a végrehajtó tagállamon kívül **egy vagy több tagállamra** vonatkozik.

A bizottsági útmutató szerint nincs szükség „referenciatermék” meghatározására, mivel a kettős minőség vizsgálatának lehetőségét az „eltérések” megléte önmagában is megalapozhatja. Ezért nem szükséges megállapítani, hogy az azonos módon forgalmazott áruk közül melyik az „eredeti” és melyik az „eltérő” változat. Csak az számít, hogy a különböző tagállamokban forgalmazott áruk összetételükben vagy tulajdonságaikban jelentősen eltérnek-e vagy sem.

A „kettős minőség” vizsgálatának első lépése az, hogy a termékekről meg kell állapítani, hogy azok ugyanolyan terméknek minősülnek (vagy összetéveszthetőségig hasonlóak), vagy sem. Ha a termékek eltérnek egymástól (nem azonosak), a vizsgálat lezárható.

A kettős minőség vizsgálata a termék csomagolásának/jelölésének tanulmányozásával kezdődik:

- I. az uniós és hazai jogszabályoknak való megfelelés ellenőrzése (pl. az ételminiszter jelölése megfelel-e a vonatkozó jogszabályoknak)
- II. a vizsgálandó termékek összehasonlítása kettős minőség szempontjából.

Ennek során a csomagolás domináns elemeit is vizsgálni kell:

- Tipográfia (minden, ami a betűvizualitáshoz tartozik, így például betűtípus, betűméret, kiemelések, egalizálás, ligatúra);
- Termékkép (a terméket vagy a termék fő tulajdonságait leíró képek, így például tejsokoládénál a tej ábrázolása);
- Grafikai elemek, díszítő elemek, illusztrációk;
- Szín;
- Lay-out (a csomagolás elemeinek elhelyezése);
- Kiemelések;
- Csomagolás formája és fajtája (műanyag / üveg / fém).

Az eltérések megállapításához össze kell hasonlítani a csomagoláson (a főlátómezőben és a csomagolás teljes felületén) rendelkezésre álló információkat. Ha (laboratóriumi – érzékszervi és/vagy analitikai - vizsgálatok révén) megállapítást nyer, hogy a jogszabályban előírt címkézési információk helytelenek, az elsősorban az élelmiszerekre vonatkozó uniós rendeletek megsértését jelenti.

A „kettős minőséggel” kapcsolatos vizsgálatok általában a termék összetételére vonatkozó, az uniós ételminiszter jog követelményeinek megfelelően a csomagoláson feltüntetett információkon alapulnak. **„Kettős minőség” azonban olyan esetekben is előfordulhat, amikor a termék címkéjéről nem derül ki a termék eltérése** (pl. eltérő minőségű alapanyagok felhasználása). Ilyen esetben például az összehasonlító érzékszervi vizsgálatok eredményei mutathatnak rá az eltérésekre.

Az eltérések beazonosítása esetén a felelős élelmiszer vállalkozó felhívást kap nyilatkozattételre, melynek következtében nyilatkozhat az eltérések lehetséges okairól.

Amennyiben a vállalkozó nyilatkozatában olyan okokat közöl és igazol az eltérések indokolásakor, melyek az Éltv. rendelkezései és a hatóság jogértelmezése szerint objektívek és jogszerűek, így különösen, de nem kizárólagosan a jogszabályi felsorolás egyikét jelentik, a hatóságnak nem szükséges tovább vizsgálódnia az „eltérések jelentőségét” illetően, mivel a kettős minőség objektív okkal igazoltá vált.

Ha viszont a felelős élelmiszer vállalkozó nem képes „objektív és jogszerű okokat” prezentálni az eltérések magyarázata vagy indokolása során, illetve a megjelölt okokat nem

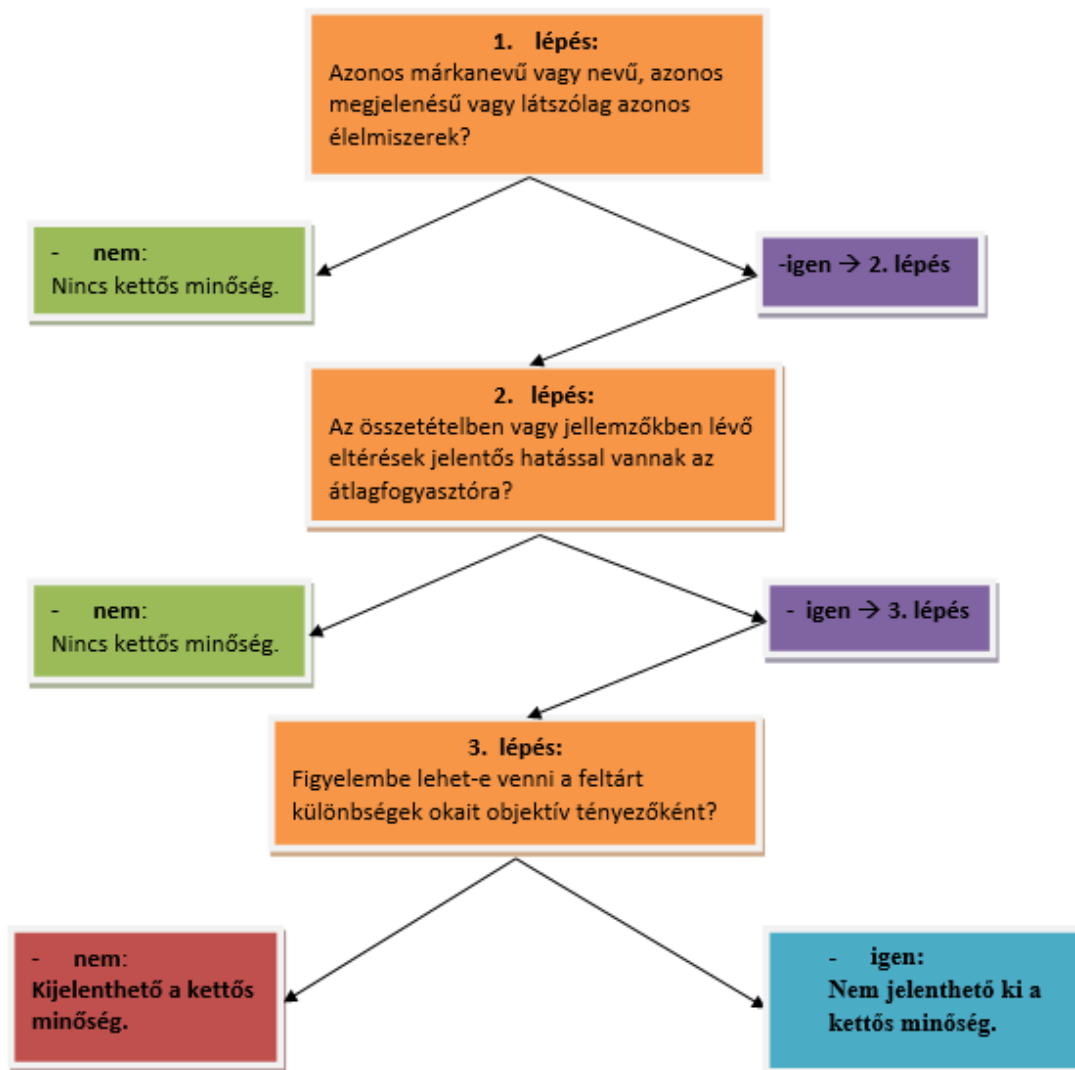
tudja megfelelően és hitelt érdemlően igazolni, akkor a hatóság minden esetben mérlegeli az „eltérések jelentőségét” és folytatja vizsgálatait.

Abban az esetben, ha felmerül a kettős minőség gyanúja és ez jogszerű vagy objektív indokkal igazolható, továbbá a vállalkozói indokolás bizonyítása is megfelelő, akkor jogsértő „kettős minőség” nem állapítható meg.

Amennyiben viszont a kettős minőség megállapítható - mivel a vizsgált termékek azonosak, ugyanakkor eltérésüket jogszerű és objektív ok nem indokolja - ez esetben fennáll a jogsértés.

5. Összehasonlíthatóság eldöntése (folyamatábra)

Döntési folyamat a kettős minőség ellenőrzésében

6. Hivatkozások

1. A Bizottság közleménye – Iránymutatás a belső piacon az üzleti vállalkozások fogyasztókkal szemben folytatott tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatairól szóló 2005/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv értelmezéséhez és alkalmazásához (2021/C 526/01) (2021.12.29.)
[EUR-Lex - 52021XC1229\(05\) - HU - EUR-Lex \(europa.eu\)](#)
2. Az Európai Parlament 2018. szeptember 13-i állásfoglalása az egységes piacon belül forgalmazott termékek eltérő minőségéről (2018/2008(INI)) (2019/C 433/24)
[EUR-Lex - 52018IP0357 - HU - EUR-Lex \(europa.eu\)](#)
3. JRC vizsgálatok: Results of an EU wide comparison of quality related characteristics of branded food products
[JRC Publications Repository - Results of an EU wide comparison of quality related characteristics of food products \(europa.eu\)](#)
[JRC Publications Repository - Results of an EU wide comparison of quality related characteristics of branded food products. Part 2 – Sensory testing \(europa.eu\)](#)

MELLÉKLET

az élelmiszerek kettős minőségének vizsgálatáról szóló ÚTMUTATÓ-hoz

A MELLÉKLET olyan megtévesztő esetekre hoz fiktív példákat, amikor felmerül a kettős minőség gyanúja, ezért ezeket vizsgálni kell.

I. Összehasonlítható – az átlagfogyasztó számára azonos – termékek példaesetei

I./1. eset: Eltérő színű csomagolás – eltérő összetevők – kód: E01

A csomagolás az eltérő szín, képi ábrázolás ellenére egyezőséget sugallhat. A vásárló nem emlékszik pontosan a színre, képre és azonosnak véli a két terméket, mivel a színbeli eltérés kevés az összetéveszthetőség kizárásához.

A következő két termék markánsan eltérő színvilága és eltérő karakterei miatt mégsem számít különböző terméknek, mivel a márkanévük, megnevezésük és felhasználásuk mindenben azonos, ezért a fogyasztó azonos terméknek tekinti őket.

I./2. eset: Eltérő csomagolás, eltérő csomagolási technológia - eltérő összetevők – kód: E02

Az eltérő csomagolás ellenére a termékek összetéveszthetőek. Az eltérő csomagolás nem ad elég támpontot ahhoz, hogy a vásárló egyértelműen különbséget tegyen a termékek között. Az alábbi termékek eltérő csomagolástechnológiával készültek, azonban az átlagfogyasztó számára mégis azonosak.

- azonos márkanev
- azonos megnevezés
- azonos megjelenés
- azonos karakterek
- eltérő csomagolás
- eltérő nettó tömeg

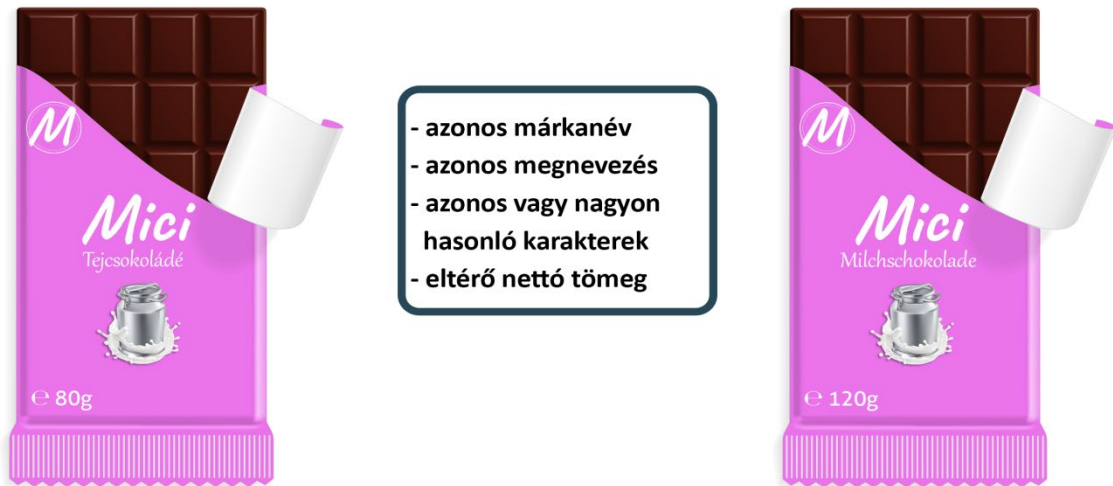

- azonos márkanev
- azonos megnevezés
- azonos karakterek
- hasonló megjelenés

I./3. eset: **Eltérő nettó tömeg, eltérő kiserelés – eltérő összetevők – kód: E03**

Amennyiben a termékek között csak a nettó tömegben mutatkozik eltérés, márkanévük, megnevezésük és csomagolásuk egyezik, úgy fennállhat az azonosság esete, ahogy a következő példa is mutatja.

Különböző kiserelésben forgalmazott, de márkanévükben, megnevezésükben és csomagolásukban azonos termékek esetében szintén fennáll az összetéveszthetőség veszélye:

I./4. eset: Eltérő önkéntes jelölés, védjegy – eltérő összetevők – kód: E04

Önmagában az önkéntes jelölés vagy bármilyen védjegy feltüntetése nem elég támpont ahhoz, hogy a két termék ne legyen összetéveszthető. Ezért az összehasonlító vizsgálatok során az önkéntes jelöléseket kiemelt figyelemmel kell megvizsgálni, főként ugyanazon gyártó azonos termékei esetében. (A termék csomagolásán feltüntetett pl. KMÉ védjegy tájékoztatja a fogyasztót arról, hogy a termék megkülönböztetett minőségi tulajdonsággal rendelkezik, amelyet a védjegy tanúsít. Ebben az esetben a KMÉ védjegy jogszerű és objektív ok - a hazai fogyasztók egészséges és tápláló élelmiszerekhez való fokozottabb hozzáféréseire irányuló önkéntes stratégiák, receptúramódosítások - indokolására alkalmas.)

- azonos márkanév
- azonos megnevezés
- azonos vagy nagyon hasonló megjelenés
- azonos karakterek
- eltérő védjegy jelölés

- azonos márkanév
- azonos megnevezés
- azonos vagy nagyon hasonló megjelenés
- azonos karakterek
- eltérő önkéntes jelölés

I./5. eset: Eltérő márkanév, azonos vagy nagyon hasonló név/azonos fantázianév, azonos felhasználhatóság – megtévesztő hasonlóság - eltérő összetevők – kód E05

A márkanév eltér, de a többi jellemző a fogyasztó szempontjából azonos (fantázianév, megjelenítés, felhasználhatóság, hasonló megnevezés), ezért a termékek összetéveszthetők.

- azonos fantázianév
- azonos fogyasztói felhasználás
- azonos karakterek
- azonos vagy nagyon hasonló megjelenés
- hasonló megnevezés
- eltérő márkanév
- eltérő nettó tömeg

I./6. eset: Hasonló grafikai karakterek – eltérő összetevők – kód: E06

A hasonló grafikai karakterek a termék azonosságát sugallhatják, ezért az eset összes körülményét figyelembe véve szükséges értékelni azokat (pl. receptúra váltás előtti és utáni termékek összehasonlítása nem célja az eljárásnak).

Alábbi példa esetében, annak ellenére, hogy mutatkozik eltérés a karakterekben, a fogyasztó számára mégis összetéveszthetőek maradnak.

- azonos márkanév
- azonos megnevezés
- hasonló karakterek

II. Esetek, amikor a kettős minőség azonnal kizárható, további vizsgálat nem szükséges (a termékek nem összehasonlíthatóak)

II./1. eset: Csomagolás alapján első ránézésre azonosnak tűnő, de egyértelműen más termék

II./2. eset: Csomagolás alapján első ránézésre azonosnak tűnő, de egyértelműen más felhasználásra szánt termék

II./3. eset: Egyértelműen eltérő, de azonos márkanévű termék

II./4. eset: Első ránézésre hasonló, de egyértelműen eltérő márkánév,
eltérő megjelenés

